

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМА АГРЕСИВНОСТІ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ В ПСИХОЛОГІЧНОЇ НАУКИ.....	5
1.1.Поняття «агресія», «агресивна поведінка», «агресивність» в психологічній науці.....	5
1.2. Теоретичні підходи до вивчення «агресивності».....	11
1.3. Гендерні особливості агресивної поведінки.....	19
Висновки до першого розділу	21
РОЗДІЛ 2. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОСОБИСТІСНОЇ АГРЕСИВНОСТІ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ.....	23
2.1 Організація і методи дослідження.....	23
2.2. Аналіз результатів дослідження психологічних особливостей особистісної агресивності в юнацькому віці	26
Висновки до другого розділу	43
ВИСНОВКИ	45
СПИСОК ВИКОРИСТАННЯ ЛІТЕРАТУРИ.....	48

ВСТУП

Проблема агресії в даний час є однією з найактуальніших і найсерйозніших проблем сучасності. Агресія і її прояви не просто цікавять юристів, психологів, соціологів, лікарів та інших фахівців, а ще викликає і серйозне занепокоєння. В останнє десятиліття в усьому світі відзначається зростання насильницьких дій, пов'язаних з особливою жорстокістю, вандалізмом і наругою над людьми. Такі соціально небезпечні прояви, зазвичай пов'язані з поняттями агресії і агресивності, викликають серйозне занепокоєння. Особливо гострою зараз є проблема зростання злочинності і асоціальності у учасників того, хто навчається процесу. Особливу тривогу викликають не тільки прогресуюча відчуженість, підвищена тривожність, духовна спустошеність молоді, але і їхній цинізм, жорстокість, агресивність. Найбільш гостро цей процес проявляється на межі переходу підлітка у доросле життя. Слід зазначити, що сама по собі тема «дитячої та підліткової, молодіжної агресивності» довгий час була закрита і тому не отримала розробки у вітчизняній психології. Навіть в даний час публікації на цю тему нечисленні, і являють собою, головним чином, огляд зарубіжних досліджень. І, тим не менш, можна констатувати, що сьогодні найбільш вражаючі результати у вивченні природи і механізмів агресивності молоді досягнуті саме в психологічній науці. Але цілком природно, що в цій цікавій, складній і інтенсивній області, залишається багато невирішених проблем, і немає відповідей на багато питань.

Проблему молодіжної агресивності вивчали багато авторів, серед них А. Бандура, Ю. Можгинский, Л. М. Семенюк, І. А. Фурманов та ін.

Мета дослідження: теоретично-емпіричні дослідження психологічних особливостей ставлення до особистісної агресивності в юнацькому віці.

Для досягнення даної мети потрібно було вирішення наступних задач:

1. Розглянути наявні в літературі уявлення про сутність агресії і агресивності.

2. Вирішати та узагальнити основні підходи до пояснення причин виникнення агресії.

3. Охарактеризувати особливості ставлення до особистісної агресивності в юнацькому віці.

Об'єкт дослідження: агресія і агресивна поведінка.

Предмет дослідження: психологічні особливості ставлення до особистісної агресивності в юнацькому віці.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення наукових першоджерел з досліджуваної проблеми; емпіричний метод психолого-діагностичного обстеження; математичної статистики. Психологічні особливості особистості агресивності в юнацькому віці

База дослідження: факультет психології та соціальної роботи ОНУ імені І.І. Мечникова.

Структура роботи: бакалаврська робота складається зі вступлення, двох розділів, висновків, 26 таблиць та 1 графік та списку використаної літератури. Загальний об'єм - 51 сторінок, з них основного тексту -48 сторінок. Список використаної літератури складає - 41 джерела.

ВИСНОВОК

1. Були розглянуті поняття і зміст «агресії», і «агресивності» в сучасній психологічній науці, особливо молоді.

На підставі аналізу психолого-педагогічної літератури можна зробити наступні висновки:

У науковій літературі немає однозначного визначення агресії і агресивності. Існують різні точки зору на сутність даних понять. В якості робочих понять ми в нашому дослідженні будемо спиратися на такі визначення: «Агресивність - відносно стійке якість особистості, що виражається в готовності до агресії, що купується в процесі соціалізації». Агресія - тенденція (прагнення), що виявляється в реальному поведінні або фантазирования, з метою підпорядкувати собі інших або домінувати над ними.

2. Провівши теоретичний аналіз основних підходів до пояснення причин виникнення агресії можна сказати, що агресія - це акт поведінки, спрямований на нанесення фізичної або психологічної шкоди іншій людині або групі людей.

Агресія виникає на тлі певного психічного стану і супроводжується емоційними переживаннями (гнів, ворожість), які в ряді випадків можуть приймати форму афекту. Агресія несе в собі антисоціальний відтінок.

Агресивність - це стійке властивість особистості, що характеризується наявністю деструктивних тенденцій переважно в області суб'єктно-суб'єктних відносин, схильність людини до здійснення агресивних дій.

Існує безліч різних класифікацій видів агресії. Найбільш детальна класифікація проявів агресії була розроблена А. Бассом. Відповідно до його концепції, акт агресії можна описати на підставі трьох шкал: фізична - вербальна, активна - пасивна і пряма - непряма.

Освітній простір має важливе значення в розвитку і становленні особистості людини. У цей період значно розширюється обсяг діяльності людини, якісно змінюється його характер, в структурі особистості

відбуваються суттєві зміни, закладаються основи свідомої поведінки, вимальовується загальна спрямованість у формуванні моральних уявлень і установок.

3. Охарактеризувати особливості прояву агресивності учасників того, хто навчається процесу.

Враховуючи отримані дані за усіма методиками можливо зробити висновок, що юнаки більш скромні, боязкі, поступливі, емоційно стримані, здатні підпорядковуватися, бути слухняними і чесно виконувати свої обов'язки, на відмінно від дівчат. Юнаки схильні до співпраці, кооперації, гнучкі при вирішенні проблем і в конфліктах прагнуть бути в згоді з думкою оточуючих, свідомо конформні, слідуєть умовам, правилам і принципам "хорошого тону" у відносинах з людьми, ініціативні ентузіасти в досягненні цілей групи, прагнуть допомагати, відчують себе в центрі уваги. Юнаки відповідальні по відношенню до людей, делікатні, можуть проявити співчуття, симпатію, турботу, вміють підбадьорити і заспокоїти оточуючих, безкорисливі і чуйні. Молоді люди схильні до прояву негативних почуттів при найменшому порушенні, проявляють запальність, грубість; більш схильні до виразу негативних почуттів як через крик, так і через зміст словесних відповідей (проклять, погроз), на відмінно від дівчат. Юнаки, на відмінно від дівчат більш схильні до відчуття провини, тобто мають думки про те, що вони є поганими людьми, відчують докори сумління. Юнаки більш агресивні, ніж дівчата, що свідчить про високий рівень у юнаків особистісної агресивності. Також юнаки можуть бути більш схильні до пристосування в конфліктній ситуації, невідмінно від дівчат, що пов'язано з гендерними особливостями в прояві емоцій і відчуттів. Отже, юнаки на відмінно від дівчат агресивні, але цілком успішно йдуть по життю, оскільки досить честолюбні і самовпевнені.

В той час, як дівчата більш доброзичливі і люб'язні з усіма, орієнтовані на прийняття і соціальне схвалення, прагнуть задовольнити вимоги всіх, "бути хорошими" для всіх без урахування ситуації. Також дослідження

показали, що дівчатка мають розвинені механізми витіснення і придушення, емоційно лабільні (істероїдний тип характеру). Дівчатка гіпервідповідальні, прагнуть допомогти і співчувати всім, іноді можуть бути нав'язливими у своїй допомозі і занадто активними по відношенню до оточуючих, схильні приймати на себе відповідальність за інших (може бути тільки зовнішня "маска", що приховує особистість протилежного типу). Отже, дівчата характеризуються переважанням неконформних тенденцій і схильністю до диз'юнктивним (конфліктним) проявам, більшою незалежністю думки, завзятістю у відстоюванні власної точки зору, тенденцією до лідерства і домінуванні. Також дівчата менш схильні до недовіри, скоріше вони обережні по відношенню до людей, прагнуть спочатку переконатися в тому, що інші люди планують і приносять шкоду.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аверин В.А. Психология детей и подростков. - СПб.: Питер, 1998. – 208 с.
2. Артемьева Л. На службе у детства // Социальная работа. - 2005. - №4. - С. 14-15.
3. Бандура А., Уолтерс Т. Подростковая агрессия. Изучение влияния воспитания и семейных отношений. – М.: Просвещение, 1999. – 512 с.
4. Барлас Т.В. Популярная психология: От конфликтов к обретению «Я». - М.: Академия, 1997. - 542 с.
5. Битянова М. При всем богатстве выбора // Школьный психолог. - 2001. - № 18. - С. 13.
6. Бурлачук Л.Ф., Морозов С.М. Словарь-справочник по психодиагностике. - СПб.: Питер, 2003 - 528 с.
7. Буянов М.И. Ребенок из неблагополучной семьи. – М.: Просвещение, 1998. – 278 с.
8. Бэрон Р., Ричардсон Д. Агрессия. – СПб.: Питер, 1997. - 336 с.
9. Вачков И. Как работать с агрессией // Школьный психолог. - 2001. - № 18. - С. 8-9.
10. Гонеев А.Д., Лифинцева Н.И., Ялпаева Н.В. Основы коррекционной педагогики. – М.: Просвещение, 1999. - 534 с.
11. Возрастные и индивидуальные особенности младших подростков. / Под ред. Эльконина Д.Б. – М.: Просвещение, 1967. – 467 с.
12. Ениколопов С.Н. Порочный круг. // Школьный психолог. - 2001. - № 18. - С. 14.
13. Змановская Е.В. Девиантология (Психология отклоняющегося поведения): Уч. Пособие для студентов высших учебных заведений. - М.: Просвещение, 2004. – 358 с.

14. Знаков В.В. Понимание асоциальными подростками ситуаций насилия и унижения человеческого достоинства // Вопросы психологии. - 1990. - № 1. - С. 72 -80
15. Ильин И.П. Мотивация и мотивы. – СПб.: Питер, 2000. – 512 с.
16. Ключева П.В., Касаткина Ю.В. Агрессивный ребенок. – Ярославль, 1996. – 256 с.
17. Кулагина И.Ю. Возрастная психология (развитие ребенка от рождения до 17 лет). - М.: Изд-во УРАО., 1997. – 176 с.
18. Лоренц К. Агрессия (так называемое «зло»). – СПб.: Амфора, 2001. – 269 с.
19. Можгинский Ю. Агрессия подростков: эмоциональный и кризисный механизм. – СПб.: Питер, 1999. – 372 с.
20. Морозов А.В. Деловая психология: Учебник для студентов высших учебных заведений. - М.: Академический Проект, 2005. - 1040с.
21. Мухина В.С., Хвостов А.А. Возрастная психология: хрестоматия. – М.: Издательский центр «Академия», 1999. – 456 с.
22. Никольская О. Вопреки хаосу // Школьный психолог. - 2001. - № 18. – С. 10-12.
23. Ожегов С.И. Толковый словарь современного русского языка. – М.: Изд-во УРАО, 1998. – 672 с.
24. Олиференко Л.Я., Шульга Т.И., Дементьева И.Ф. Социально-педагогическая поддержка детей группы риска. – М.: Просвещение, 2002. – 342 с.
25. Петрова А.Б. Психологическая коррекция и профилактика агрессивных форм поведения несовершеннолетних с девиантным поведением. - М.: Институт практической психологии, 2008. – 152 с.
26. Практическая психология образования. / Под ред. Дубровиной И.В. – М.: Сфера, 1998. – 528 с.
27. Практическая психодиагностика. / Под ред. Райгородского Д.Я. – Самара.: Аспект, 1998. – 343 с.

28. Рабочая книга школьного психолога / Под ред. Дубровиной И.В.- М.: Сфера, 1991. – 456 с.
29. Румянцева Т.Г. Понятие агрессивности в современной зарубежной психологии // Вопросы психологии. - 1990. - № 1. С. 80-87.
30. Семенюк Л.М. Психологические особенности агрессивного поведения подростков и условия его коррекции. – М.: ЮНИТИ, 1998. – 254 с.
31. Сидоренко Е.В. Методы математической обработки в психологии. – СПб.: Речь, 2004. – 287 с.
32. Смирнова Т.П. Психологическая коррекция агрессивного поведения детей. – Ярославль: Академия развития, 2000. – 429 с.
33. Социальный приют для детей и подростков: содержание и организация деятельности: Научно-методическое пособие для работников социального приюта. – М.: Просвещение, 1998. – 336 с.
34. Справочник практического психолога. Психодиагностика. / Под ред. Посоховой С.Г. – М.: АСТ, СПб.: Сова, 2005. - 671 с.
35. Степанов В.Г. Психология трудного школьника. – М.: Академия, 1998. – 298 с.
36. Степанов С. Три источника и три составные части науки о враждебности // Школьный психолог. - 2001. - № 18. - С.- 2-3.
37. Трудные подростки: практические материалы по психодиагностике и оценке отклоняющегося поведения. / Под ред. Екимовой В.И. – М.: АРКТИ, 2007. – 84 с.
38. Трошин О.В., Жулина Е.В., Кудрявцев В.А. Основы социальной реабилитации и профориентации: Уч. Пособие. – М.: Академия, 2005. - 182 с.
39. Фельдштейн Д.И., Кон И.С., Отрочество как этап жизни и некоторые психолого-педагогические характеристики переходного возраста // Хрестоматия возрастной психологии / Под ред. Фельдштейн Д.И. М.: Институт практической психологии, 1996. - 247 с.
40. Фурманов И.А. Детская агрессивность: психодиагностика и коррекция. – Минск.: Речь, 1996. – 192 с.

41. Чижова С.Ю., Калинина О.В. Детская агрессивность. – М.: Академия, 2006. – 275 с.